

**БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЦЕНТР ОСВІТНІХ ІНІЦІАТИВ»
ФОП ЧУШАК ХРИСТИНА ЯРОСЛАВІВНА**

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників
«ПРОЄКТНЕ НАВЧАННЯ ДЛЯ КОМПЕНСАЦІЇ ОСВІТНІХ ВТРАТ
У СІЛЬСЬКИХ ШКОЛАХ. БАЗОВИЙ КУРС»**

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні методичної ради БО “Центр освітніх ініціатив”
08 червня 2023 року

Львів 2023

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Проектне навчання для компенсації освітніх втрат у сільських школах. Базовий курс».

Розробники: Боярчук Ольга, Донець Андрій, Донець Ольга, Єлфімова Юлія, Микитюк Людмила, Толвінська-Круліковська Ельжбета, Чушак Христина, Шинаровська Олена.

Програма розроблена благодійною організацією «Центр освітніх ініціатив» та ФОП Чушак Христиною Ярославівною (ЄДРПОУ 2934515046, КВЕД 85.59) в рамках проекту «Сталий і рівний доступ до якісної освіти: проектне навчання для компенсації освітніх втрат у сільських школах», що реалізується за підтримки Фінського фонду місцевого співробітництва.

Цей інноваційний курс спрямований на розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, зокрема, втілювати проектний підхід у навчанні у відповідності до концепції Нової української школи та задля подолання освітніх втрат, викликаних дистанційним навчанням.

Мета: підготовка педагогів до реалізації положень концепції «Нової української школи» на рівні початкової та базової середньої освіти, зокрема, до розвитку ключових компетентностей (громадянських та соціальних, математичної, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, навчання впродовж життя) через проектний підхід.

Напрямок: розвиток професійних та загальних компетентностей педагогічних працівників.

Обсяг: 45 годин (1,5 кредиту ЄКТС).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні:

- здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (ЗК.02);
- здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (ЗК.05).

Професійні:

- здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей (А2.2);
- здатність здійснювати інтегроване навчання учнів (А2.3);
- здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу (А2.6);
- здатність формувати ціннісні ставлення в учнів (А2.7);
- здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність (Б1.3);
- здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частинкою (Б1.4);
- здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями а освітньому процесі (Б3.1);
- здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів (Г3.3);
- здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби (Д3.1).

Місце (місця) надання освітньої послуги: очне навчання від БО «Центр освітніх ініціатив» у рамках проекту «Сталий і рівний доступ до якісної освіти: проєктне навчання для компенсації освітніх втрат у сільських школах». Перелік осіб, які отримали сертифікати за програмою підвищення кваліфікації, доступний на сторінці БО «Центр освітніх ініціатив» <https://www.osvita.org/qualification>.

Очікувані результати навчання:

Випускник/випускниця курсу

- характеризує компетентнісне навчання, застосовує основи проєктного підходу (зокрема, для формування ціннісних ставлень учнів) та формувального оцінювання (зокрема, моніторинг, само- та взаємооцінювання на підставі критеріїв);
- пояснює роль вчителя при суб'єкт-суб'єктній взаємодії з учнями, зокрема, у проєктному підході;
- володіє інструментарієм для формування мотивації учнів, інтеграції учнівської спільноти, зокрема, через інтегроване навчання;
- використовує прийоми конструктивного зворотного зв'язку та рефлексує над своєю педагогічною практикою.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

Випускна робота: підготовка до реалізації освітніх проєктів у 2023/24 навчальному році.

Оплата: безкоштовно.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Загальні положення

Програма розроблена благодійною організацією «Центр освітніх ініціатив» та ФОП Чушак Христиною Ярославівною (ЄДРПОУ 2934515046, КВЕД 85.59) в рамках проекту «Сталий і рівний доступ до якісної освіти: проектне навчання для компенсації освітніх втрат у сільських школах», що реалізується за підтримки Фінського фонду місцевого співробітництва.

Програму курсу розроблено відповідно до сучасної державної освітньої політики, Концепції Нової української школи та стратегії реформування освіти в Україні, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (Постанова КМУ від 21 серпня 2019 р. №800 зі змінами та доповненнями від 27 грудня 2019 р. №1133), Професійного стандарту за професіями “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)” (Наказ Міністерства освіти і науки України від 23 грудня 2020 року № 2736-20).

Тематичний розподіл

Модуль 1. Компетентнісне навчання

Час за робочою навчальною програмою – 14 годин

Організаційно-інтеграційне заняття

(тренінгова сесія, 2 години)

Тема 1.1. Ключові компетентності та компетентності ЄС

(тренінгова сесія, 2 години)

План

1. Компетентності для навчання протягом життя ЄС
2. Ключові компетентності та Державні стандарти початкової та базової середньої освіти
3. Аналіз обох наборів компетентностей

Тема 1.2. Оцінювання для навчання

(тренінгова сесія, 3 години)

План

1. Характеристики оцінювання для навчання
2. Елементи та техніки формувального оцінювання
3. Оцінювання для навчання в освітніх проєктах
4. Моніторингові завдання
5. Вироблення критеріїв

Тема 1.3. Співпраця у групі

(тренінгова сесія, 4 години)

План

1. Критерії для співпраці / роботи в групах
2. Дескриптори Рамки компетентностей для культури демократії
3. Розробка та апробація критеріїв для оцінювання співпраці

Тема 1.4. Співпраця з громадою задля розвитку ключових компетентностей учнів та учениць

(тренінгова сесія, 2 години)

План

1. Стейкхолдери освітнього процесу в громаді
2. Мапування громади

3. Аналіз стейкхолдерів в контексті реалізації освітніх проєктів задля розвитку ключових компетентностей учнівської молоді

Тема 1.5. Розвиток ключових компетентностей в учнівської молоді нашої школи
(тренінгова сесія, 1 година)

План

1. Аналіз діяльності школи щодо розвитку ключових компетентностей учнів та учениць під час освітнього процесу.
2. Визначення добре і слабше розвинутих компетентностей.
3. Проєктне навчання задля розвитку ключових компетентностей.

Модуль 2. Проєктний підхід

Час за робочою навчальною програмою – 21 годин

Тема 2.1. Проєктне навчання

(тренінгова сесія, 2 години)

План

1. Користь і переваги застосування проєктного підходу в навчанні
2. Поняття освітнього проєкту
3. Етапи освітнього проєкту
4. Роль вчителя в освітньому проєкті

Тема 2.2. Освітній проєкт. Практикум

(тренінгова сесія, 3 години; самостійна робота 4 години)

План

1. Планування проєктної діяльності
2. Реалізація міні-проєктів
3. Презентація результатів міні-проєктів
4. Дебрифінг і рефлексія

Тема 2.3. Проєктне навчання у сільських школах. Досвід Польщі

(тренінгова сесія, 2 години)

План

1. Контекст реалізації проєкту «З малої школи у великий світ»
2. Результати використання освітніх проєктів для учнівської молоді, педагогів, шкіл та громад
3. Поради українським вчителям з досвіду реалізації проєкту

Тема 2.4. Участь і залучення шкільної молоді

(тренінгова сесія, 2 години)

План

1. Драбина Роджера Харта. Участь і псевдоучасть
2. Як рухатися по сходинках драбини вгору? Культивуємо участь і залученість учнівської молоді через проєктне навчання

Тема 2.5. Робота зі сценаріями проєктів

(тренінгова сесія, 4 години)

План

1. Поетапне вивчення проєктів, спрямованих на розвиток ключових компетентностей
2. Потенційні труднощі при реалізації освітніх проєктів та шляхи їх попередження
3. Роль вчителя на кожному з етапів реалізації освітнього проєкту
4. Формувальне оцінювання на кожному з етапів освітнього проєкту
5. Дебрифінг та рефлексія

Підсумки навчання. Рефлексія

(тренінгова сесія, 4 години)

План

1. Формулювання подальших навчальних потреб
2. Планування подальшої діяльності
3. Рефлексія: моє професійне зростання під час навчання
4. Оцінювання ефективності навчальної програми курсів (евалюація).

Випускна робота

(самостійна робота, 10 годин)

Планування реалізації освітніх проєктів у 2023/24 навчальному році. Підбір відповідних проєктів. Підготовка.

Контроль виконання програми. Контроль є передовсім засобом моніторингу досягнень результатів навчальної діяльності слухачами. Він здійснюється, щоб з'ясувати, наскільки зрозумілими для слухачів є запропоновані завдання й чи потрібна додаткова методична або інша допомога. Контроль проводиться послідовно й систематично, із застосуванням різноманітних прийомів зворотного зв'язку. Тренерська команда додатково працює в ролі менторів, доступних для індивідуальних та колективних консультацій у зручних для учасників та учасниць формах. Контроль (моніторинг) також спрямовано на те, щоб покращити реалізацію освітніх проєктів на практиці.

Оцінювання: під час навчання застосовується формувальне оцінювання. Цей процес розглядається як засіб обміну інформацією щодо покращення результатів пропонованого навчання. Оцінювання – вербальне (усне чи письмове), а також комбіноване, зі застосуванням ІКТ.

Ефективність (оцінювання) навчальної програми відбувається через онлайн-анкетування слухачів.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Модуль / Тема	Практичні заняття, години	Самостійна робота, години
Модуль 1. Компетентнісне навчання	14	0
Організаційно-інтеграційне заняття	2	0
Тема 1.1 Ключові компетентності та компетентності ЄС	2	0
Тема 1.2. Оцінювання для навчання	3	0
Тема 1.3. Співпраця у групі	4	0
Тема 1.4. Співпраця з громадою задля розвитку ключових компетентностей учнів та учениць	2	0
Тема 1.5. Розвиток ключових компетентностей в учнівській молоді нашої школи	1	0
Модуль 2. Проектний підхід	17	4
Тема 2.1. Проектне навчання	2	0
Тема 2.2. Освітній проект. Практикум	3	4
Тема 2.3. Проектне навчання у сільських школах. Досвід Польщі	2	0
Тема 2.4. Участь і залучення шкільної молоді	2	0
Тема 2.5. Робота зі сценаріями проектів	4	0
Підсумки навчання. Рефлексія	4	0
Випускна робота	0	10
Всього	45	

IV КОРИСНІ РЕСУРСИ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
3. Ключові компетентності для навчання протягом життя. Київ: Представництво ЄС в Україні, 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://euroquiz.org.ua/data/blog_dwnl/JA0321508UKN_Key_Compences_2021_UKR_FINAL_web.pdf
4. Рамка компетентності для культури демократії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Том 1, <https://www.osvita.org/biblioteka/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji-2>; Том 2, <https://www.osvita.org/biblioteka/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji>; Том 3, <https://www.osvita.org/biblioteka/ramka-kompetentnostej-do-kulturi-demokratiji>
5. Діти, активні в громаді. Сценарії освітніх проєктів, що розвивають соціально-громадянські компетентності і вміння вчитися у 4-6 класах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.osvita.org/images/documents/357/dity_aktivni_v_gromadi_ua.pdf
6. Діти – громадяни. Сценарії освітніх проєктів, що розвивають соціально-громадянські компетентності та вміння вчитися у 1-3 класах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.osvita.org/images/documents/356/dity_gromadyany_ua.pdf
7. Наскрізні компетентності для демократії. Видання друге. – Європейський центр ім. Вергеланда, 2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yevropy-z-osvity-dlia-demokratychnoho-hromadianstva-i-prav-liudyny/naskrizni-kompetentnosti-dlya-demokratiji-60-vprav-dlya-rozvitku-ta-otsinyuvannya-stavlen-umin-i-znan>
8. Освітня збірка “Усі різні - усі рівні”. Ідеї, ресурси, методи і вправи для неформальної міжкультурної освіти молодих людей та дорослих. – Європейський центр ім. Вергеланда, 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yevropy-z-prav-liudyny-ta-aktivnoi-uchasti-dlia-molodi/osvitnya-zbirka-usi-rizni-usi-rivni>
9. Скажи своє слово!: посіб. з Переглянутої Європейської хартії про участь молодих людей у місцевому та регіональному житті. – Страсбург; Біла Церква : Вид-во Ради Європи: Час Змін Інформ, 2016. – 139 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.osvita.org/images/documents/89/skazhy_svoe_slovo!_ua.pdf

V. АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ ПРОГРАМИ

Ельжбета ТОЛВІНСЬКА-КРУЛКОВСЬКА, співробітниця Варшавського центру освітніх і соціальних інновацій та навчання, у минулому – координаторка спільних проєктів Федерації освітніх ініціатив та Центру освітніх ініціатив; контент-редакторка та співавторка сценаріїв освітніх проєктів та методичних матеріалів у проєкті «З малої школи у великий світ», авторка багатьох методичних матеріалів і тренінгів для вчителів, у т.ч про демократію в школі та роль школи в місцевому середовищі; тренерка та супервізорка польсько-українських програм, реалізованих Центральним осередком вдосконалення вчителів та Осередком розвитку освіти (Польща) у 2011-2014 рр.

Ольга БОЯРЧУК, завідувачка відділу виховної роботи та позашкільної освіти КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», м. Біла Церква, тренерка програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». Співавторка масових онлайн-курсів на платформі «Прометеус» з циклу «Стартуємо до успішної школи», спрямованих на підготовку українських педагогічних працівників до впровадження НУШ на рівні середньої базової освіти. Розробниця фасилітованих курсів з розвитку громадянських компетентностей на різних предметах на рівні середньої школи. тренерка Всеукраїнського Фонду «Крок за кроком» проєкту «Школа як осередок розвитку громади», «Міжнародні стандарти якості діяльності громадсько активної школи». Тренерка Інформаційно-дослідного центру «Інтеграція та розвиток» й співавторка програм та навчально-методичних матеріалів інтегрованого курсу «Культура добросусідства» для учнів та вчителів. Учасниця робочої групи з розроблення інструктивно-методичних рекомендацій для проведення акредитації громадських фахових об'єднань, інших юридичних осіб.

Андрій ДОНЕЦЬ, тренер молодіжного департаменту Ради Європи та Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». Співавтор масових онлайн-курсів на платформі «Прометеус» з циклу «Стартуємо до успішної школи», спрямованих на підготовку українських педагогічних працівників до впровадження НУШ на рівні середньої базової освіти. Співавтор професійного стандарту за професією «Фахівець з питань молоді (молодіжний працівник)». Експерт проєкту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні. Фаза III».

Ольга ДОНЕЦЬ, координаторка навчальних курсів та молодіжної роботи Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». Тренерка проєкту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні: фаза III». Голова ГО «Донецький молодіжний дебатний центр».

Юлія ЄЛФІМОВА, тренерка молодіжного департаменту Ради Європи та програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа», експертка проєкту Ради Європи «Молодь за Демократію в Україні».

Людмила МИКИТЮК, методистка відділу виховної роботи КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», м. Біла Церква. Співавторка масових онлайн-курсів на платформі «Прометеус» з циклу «Стартуємо до успішної школи», спрямованих на підготовку українських педагогічних працівників до впровадження НУШ на рівні середньої базової освіти. Розробниця фасилітованих курсів з розвитку громадянських компетентностей на різних предметах на рівні середньої школи. Членкиня національної тренерської мережі громадської організації «Ла Страда-Україна», діяльність якої зосереджена на запобіганні гендерному насильству, протидії торгівлі людьми та експлуатації дітей, вирішення конфліктів мирним шляхом та безконфліктної комунікації. Тренерка Інформаційно-дослідного центру «Інтеграція та розвиток» й співавторка програм та навчально-методичних матеріалів інтегрованого курсу «Культура добросусідства» для учнів та вчителів.

Христина ЧУШАК, керівниця освітніх програм БО «Центр освітніх ініціатив», доцентка кафедри освітньої політики КЗ ЛОР ЛОППО (м. Львів), експертка з освітніх програм Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». Розробниця

навчальних програм для керівників ЗЗСО та їх заступників (з питань зміни культури оцінювання, формування культури академічної доброчесності, розвитку академічної автономії, розвитку учнівського самоврядування), педагогів (по формувальному оцінюванню, розвитку громадянських та соціальних компетентностей). Співавторка масових онлайн-курсів на платформі «Прометеус» з циклу «Стартуємо до успішної школи», спрямованих на підготовку українських педагогічних працівників до впровадження НУШ на рівні середньої базової освіти. Учасниця робочої групи з розробки нових державних стандартів (початкова, середня та профільна школа).

Олена ШИНАРОВСЬКА (Львів, Україна), виконавча директорка БО «Центр освітніх ініціатив», координаторка Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа». Експертка з питань шкільної та дошкільної освіти.